

2021 LæringsCentret

Amanda Gorman

Forlagshuset Lindhardt og Ringhof, som også består af børnebogsførlaget Carlsen og YA-imprintet CarlsenPuls, har netop offentliggjort en aftale om at udgive Amanda Gormans fire kommende bøger i Danmark. Udgivelsen omfatter to billedbøger, en digtsamling og en bogudgave af det digt, "The Hill We Climb", der med ét gjorde 22-årige Amanda Gorman verdensberømt ved Præsident Bidens indsættelsesceremoni.

"Med digtet trådte Amanda Gorman ind på verdensscenen og ind i vores hjerter. Det var rørende og tankevækkende at opleve, hvad litteratur gør ved os. Vi glæder os vanvittigt meget til at bringe hendes tekster ud til et stort dansk publikum. For hun taler til os alle sammen; hendes ord rammer på tværs af generationer, køn og etnicitet," siger Susanne Bent Andersen fra forlaget.

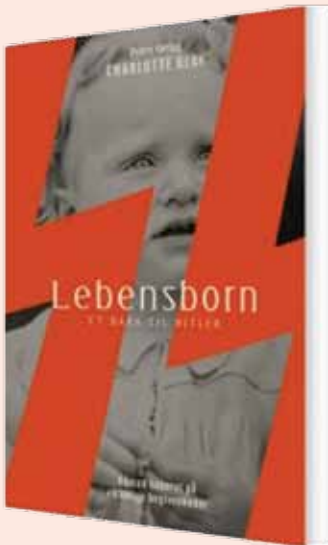
Amanda Gorman betog tv-seere over hele verden under Joe Bidens indsættelse som USA's præsident.: "Hendes recitation af digtet 'The Hill We Climb' fik folk verden over til at diskutere poesens styrker og svagheder i en grad, der ellers typisk er overladt store sportsbegivenheder, men hendes udseende og udstråling vakte også interesse". (Politiken).

Kilde: Forlagets pressemeddelelse

Lebensborn – et barn til Hitler

Charlotte Blay har med hjælp og inspiration fra sin svoger, Hans Handt, skrevet romanen *Lebensborn – et barn til Hitler*. Projektet Lebensborn skulle sikre "race-rene" børn til nazisternes tusindårsrige. En relativ ukendt side af 2. verdenskrig, hvor skyld og skam fulgte børnene, der stadig går rundt iblandt os. Lebensborn er en historisk roman om at være undfanget af ondskab, men at ville det gode. I bogen følger man Wilfred, hvis ophav konstant dukker op i hans omtumlede liv, der bringer ham fra Østpreussen under russernes fremrykning mod Berlin, over DDR's kollektivisering og flugten til Vesttyskland og til sidst til Paradisgården og kærligheden i Danmark før det endelige opgør med den dystre familiehemmelse.

Lebensborn – Et barn til Hitler
Charlotte Blay
Byens Forlag, 2020
366 sider

Leveregler fra 5.C's fodbold drenge

(Fundet på FaceBook)

1. Man må ikke flække hinanden, medmindre det er aftalt på forhånd.
2. Man skal øve sig i at sige pyt, når man synes, det er uretfærdigt.
3. Man skal være god til at sige undskyld, hvis man er kommet til f.eks. at fælde én.
4. Man må ikke stalke nogen.
5. Hold afstand til målet.
6. IKKE SKUBBE – kun forsigtige skub.
7. Man skal ikke blande sig i andres konflikt – kun hvis man vil trøste.
8. TAL PÆNT.
9. Tag en pause, f.eks. ved siden af banen, hvis du slår dig.

INDHOLD

Opslagstavlen	2
Leder	3
Danmarks bedste plc 2021	4
Hvor rammer du plet med it.	6
Teatrets kraft	8
Film på skemaet	10
Fagbøger med mange muligheder	14
Den bog ville jeg ALDRIG selv vælge ...	20
Jeg har lige læst	22

Manuskriptskolen

Nu kan du søge ind på Manuskriptskolen. Udvælgelsen foregår i to runder: Først en skriftlig ansøgningsrunde, herefter en optagelsesworkshop for de ansøgere, der går videre til anden runde.

- 15.03: Deadline for tekst, hvis du vil have feedback.
- 15.04: Deadline for ansøgninger.

Læs mere på: www.manuskriptskolen.dk

MANUSKRIFT SKOLEN FOR BØRNEFIKTION

Ulf Stark fik en hund

Da forfatteren Ulf Stark (1944-2017) var 13, bad han til Gud om at få en hund, men først i 1996 blev bønnen hørt, for da fik han endelig en hund i julegave af sin samlevers 13-årige søn, Benjamin. "Glædelig jul! Sådan en har du jo altid ønsket dig," sagde han, da Ulf Stark "pakkede" ud! Jo, børn er et kloget folk. Heldigvis var Ulf Starks fantasi om det at have en hund så veludviklet, at det for læserne har set ud som om, at den mand måtte da selv have en eller have haft en. Læs blot *Hunden der smilede* – eller se filmen.

Eller læs novellen *Inget trams (Ikke noget vrøvl)*, der findes i novellsamlingen *Farvel Stureby* (Gyldendal). Hunden var i øvrigt en dejlig stor krydsning mellem en kaukasisk hyrdehund og en Labrador. (Oplevet af Bent Rasmussen i 1997 i Åbo, Finland).

Pædagogisk LæringsCenterForening
Hjemmeside: www.plcf.dk
E-mail: plcf@outlook.dk

Redaktør

Eline Mørch Jensen
Weysesgade 9, 2100 København Ø
Tel: 2171 7027
eline.moerch@gmail.com

FU**Formand**

Birgitte Reindel
Sophie Magdelenes Vej 1a, st.th, 3460 Birkerød
Tel (privat): 2329 6263
birgittereindel@live.dk

Karin Kjeldsen
kjeldsen.karin@gmail.com

Kirsten Bundgaard Lassen
kblassen26@gmail.com

Marlene Drost
marlenedrost@gmail.com

Steen Juhl Møller
steenjm@gmail.com

Janne Bjerring Larsen
jannebjerring@gmail.com

Pensionistgruppen

Formand Stig Bergmann
Stokkemærkevej 19, 2730 Herlev
stig.bergmann@gmail.com

PLCF administration**Annoncer og ekspedition**

Annette Molnit
Tel: 2162 7126
Man, ons kl. 10 - 11
plcfadm@outlook.dk

Abonnement kr. 775,- ekskl. moms.

Næste nummer af LæringsCentret udkommer primo april 2021.

Udkommer 8 gange årligt. Oplag 1.300
ISBN 0105-9556

Design og grafisk produktion
CS Grafisk A/S

Deadlines:

Nr. 3: 1 marts (udkommer primo april 2021)
Nr. 4: 1. april (udkommer primo maj 2021)
Nr. 5: 1. august (udkommer primo sept. 2021)

Artikler i LæringsCentret dækker ikke nødvendigvis redaktionens og/eller PLCFs synspunkter.
Medlemskab: Skriftligt via hjemmesiden på www.plcf.dk
Kontingent: Opkræves én gang årligt i december.
Overgang til pensionistgruppen: Skriftligt via hjemmesiden på www.plcf.dk
Flytning, navneskift m.v.: plcfadm@outlook.dk

Forside-illustration af Otto Dickmeiss

Inspiration og videndeling

Under nedlukningen er især Facebook eksploderet i hjælp og inspiration fra lærer til lærer. Samtidig er både forlag, kulturinstitutioner og mange andre parter blevet meget aktive i at finde på nye måder at formidle deres indhold på. Jeg har samlet nogle af tingene og delt dem med mine kollegaer, men jeg har begrænset mig, for tilbuddene har været så mange, at man kunne drukne i dem. Nogle gange har jeg dog savnet noget med mere substans, altså som gik mere i dybden - fx forskningsresultater eller lignende formidlet på en måde, hvor jeg har kunnet tilgå det, når det passede ind. (Og der kan sagtens have været gode tilbud, jeg ikke er stødt på, eller som jeg har glemt igen i mængden af tilbud.)

Jeg er i skrivende stund fyldt godt op af virtuel undervisning og virtuelle møder, - og det til trods for, at jeg egentlig er ret introvert. Alligevel glæder jeg mig til at få ny viden i starten af marts.

Nogenlunde samtidig med udsendelsen af dette nummer af LæringsCentret afholdes Læringsfestivalen og Skolemessen virtuelt for hele Danmark hen over fire dage fra 1.-4. marts. Det bliver spændende at se, hvordan en så stor konference fungerer virtuelt. Jeg plejer at nyde de to dages inspiration på Læringsfestivalen, - især gennem mødet med så mange super engagerede mennesker, og det bliver jo helt anderledes denne gang, når vi ikke står lige overfor hinanden.

Samtidig giver det mulighed for at sprede fornøjelsen over flere dage, hvilket har den fordel, at man kan nå at passe sin undervisning. Da jeg underviser på 2. klassetrin, som er kommet tilbage på skolen til den tid, undgår jeg måske også at blive helt så træt af skærmen, som i skrivende stund, hvor vi endnu underviser hjemmefra. Om alt går vel, er også de større elever tilbage i skolen, når dette læses, så det samme gælder for deres lærere.

Resten af dette skoleår er under reglerne for nødundervisning, så mon ikke mange skoler indretter dagen med lidt kortere skoledage. Det giver også mulighed for at deltage i Læringsfestivalen i løbet af en eller flere eftermiddage.

Jeg er endnu ikke bekendt med hele programmet, men jeg er inviteret af DBC til en snak om Buggi.dk på en af deres oplæg. Det foregår mandag den 1. marts kl. 16-17, så kig med der, hvis du er nysgerrig på, hvad Buggi er, og hvad det giver eleverne.

Mange andre konferencer er ved at blive aflyst i øjeblikket. Det gælder en del af PLCFs lokale konferencer, der enten aflyses eller udskydes til efteråret i håb om, at vi kan mødes fysisk til den tid. BUVMs PLC-konference, som skulle have været afholdt i foråret 2020, planlægges nu til afholdelse i efteråret 2021, om end jeg ingen datoer har endnu.

PLCF skulle have afholdt et par temadage om læsning i efteråret 2020. De dage vil vi stadig gerne afholde, men det ser ud til, at efteråret bliver lidt 'crowded', så måske vi venter til vinteren 2022. Vi skal nok sørge for at informere bredt, når vi lægger os fast på noget.

Under alle omstændigheder håber jeg, at I alle får mulighed for at få ny viden og ny inspiration, både til jeres undervisning og jeres rolle som vejleder. Sådan som rammerne det sidste år er blevet ændret et hav af gange, er det vigtigt at få delt inspirationen til at bruge rammerne bedst muligt til hele personalet. Det kræver, at man indimellem får mulighed for at suge til sig i ro og fred.

Birgitte Reindel, formand

Danmarks bedste PLC 2021

Danmarks bedste PLC 2020 blev Auning Skole i Norddjurs Kommune. Her overrækker læringsvejleder Ida Kongsø (tv.), Fredensborg Skole, som vandt titlen året før, et kunstværk – en læselystlampe – skabt på skolen, til læringsvejleder Camilla Storm fra Auning Skole.

Af Eline Mørch Jensen

Arbejder dit PLC med at løfte læseglæden hos bogdropperne? Så er 3. maj 2021 sidste frist for at melde sig (eller nominere et andet PLC) som kandidat til prisen som Danmarks bedste PLC.

Det er KFPLC (Kommunernes Forening for Pædagogiske Læringscentre) som præsenterer prisen for Danmarks bedste PLC i samarbejde med hovedsponsoren DBC Digital. Foreningen håber igen i år på at få så mange nominerede som muligt, for på den måde at få det bedst mulige indblik i hvad man gør rundt omkring i landet for at få eleverne til at læse flere bøger - både i skolen og i fritiden.

Initiativerne til at løfte læseglæden kan være både store eller små og af vidt forskellig art, eksempelvis fælleslæsning, læseklubber eller læsekontrakter. De kan være rettet mod svage læsere, fx elever med dysleksi eller tosprogede, drenge eller generelt mod elever og klasser, som af forskellige grunde har opgivet læsningen af bøger. Hovedsagen er at der på dit (eller en anden skoles) PLC arbejdes kreativt med at løfte læseglæden, og at man vel at mærke har haft held med indsatsen og på den måde kan være til inspiration for kolleger på andre pædagogiske læringscentre.

Det er også værd at man ikke selv har lyst til at indstille sit PLC til prisen, men så kan man i stedet bede skolens leder eller måske kommunens PLC-koordinator om at stå for nomineringen. Ansøgningerne/nomineringerne til prisen bliver behandlet i KFPLCs faglige udvalg, som udvælger mellem 3 og 6 skoler, de vil

besøge og kigge nærmere på. Besøgene forventes at finde sted i maj og juni 2021, hvorefter de tre finalister og eventuelle semifinalister vil blive udpeget af foreningens bestyrelse. Prisoverrækkelsen finder sted på foreningens årsmøde den 26. august 2021.

Gitte Frausing, direktør i KFPLC, fortæller at der sidste år var ca. 30 nominerede pædagogiske læringscentre og opfordrer alle, der har positive erfaringer med at løfte læseglæden hos bogdroppere til at melde sig. Hun understreger at der er flotte bogpræmier til vinderne. I 2020 vandt Aunings skole i Norddjurs Kommune 1. præmien som Danmarks bedste PLC.

Nominering sker på www.kfplc.dk eller pr. mail til kfplc@kfplc.dk med en kort beskrivelse af, hvilke bogdroppere man løfter læseglæden hos, og hvordan man gør. Ansøgningsfrist: 3. maj 2021.

Nu er der endnu mere læring i luften

Fagbog.gyldendal.dk kommer nu i en ny version med endnu flere digitale bøger på reolen og nye værksteder, hvor dine elever kan arbejde kreativt med litteraturen gennem foldebøger, anmeldelser og ved at skrive deres egne fagbøger. Du får også hele fem nye 'plug-and-play'-kurser, som gør det endnu lettere at lave faglige læsekurser på alle niveauer. Kort sagt - flere fagbøger, nye værksteder og endnu mere læring.

Udforsk den nye version på fagbog.gyldendal.dk

170 digitale bøger
og flere på vej med
indlæsning og opgaver

Nye værksteder
foldebøger, anmeldelser og
egne fagbøger

5 "plug-and-play"-
kurser i faglig læsning

Skriv og læs
får du nu adgang til
med portalen

Hvor rammer du plet med it?

Af Thomas Dreisig Thygesen, pæd. it-konsulent og formand for Danmarks it- og medievejlederforening

Kan it højne kvaliteten i undervisningen og læringen og dermed være andet end blot et redskab?

Dette spørgsmål var indgangen til at skrive denne artikel. Et spørgsmål der starter en række af spørgsmål. For hvad er kvalitet? Og hvad er it for en størrelse? Hvornår højner it kvalitet i undervisning, og hvornår fremmer det læring? Og hvordan måler og vejer man en sådan størrelse?

Det er netop denne indgang, der kan bidrage med perspektiver på anvendelsen af it i undervisningen, og som kan hjælpe på vej med at få it til at højne kvaliteten i undervisningen. It er typisk dualismens holdeplads i skoledebatten. Vi kender alle diskussionerne, hvor polerne står stærkt, og hvor indholdet kan virke meget sort og hvidt. Eksempler på dette er snakken om skærmtid eller drøftelsen af hvorvidt analoge tekster er bedre en digitale tekster. Virkeligheden viser os mange nuancer, og vi skal blive bedre til at spørge og være nysgerrige. Fastholder vi tiden af i går men i nye rammer og værktøjer, så kan det godt blive svært at opnå gode resultater eller at se værdien af nye værktøjer. På den anden side, så skal vi heller ikke bare anvende it for at anvende det.

It rummer et hav af delelementer. Det kan anbefales at læse "It med omtanke og udsyn" fra UVM, der findes via linket: <http://kortlink.dk/2adtb>. I publikationen beskrives it inden for fire hovedtemaer.

- Tema 1: Teknologi i undervisningen
- Tema 2: Teknologi som faglighed
- Tema 3: Teknologi og det gode børne- og ungeliv
- Tema 4: Teknologi på skolen.

De fire temaer favner et stort område, men kort opsummeret handler det om

at it-infrastruktur (devices, programmer og netværk) skal være velfungerende, og at it er et værktøj der anvendes i undervisningen, men også at teknologien er så omsiggribende, at den er sit eget genstandsfelt i samspil med individ og samfund, hvor der må være bevågenhed omkring trivsel mentalt, socialt og fysisk. Meget bredt formuleret kunne dette indhold være indholdet i digital dannelse. Lidt af en mundfuld, og en stor opgave ude på skolerne. Det kan være en kvalitet at lykkes med alle disse områder.

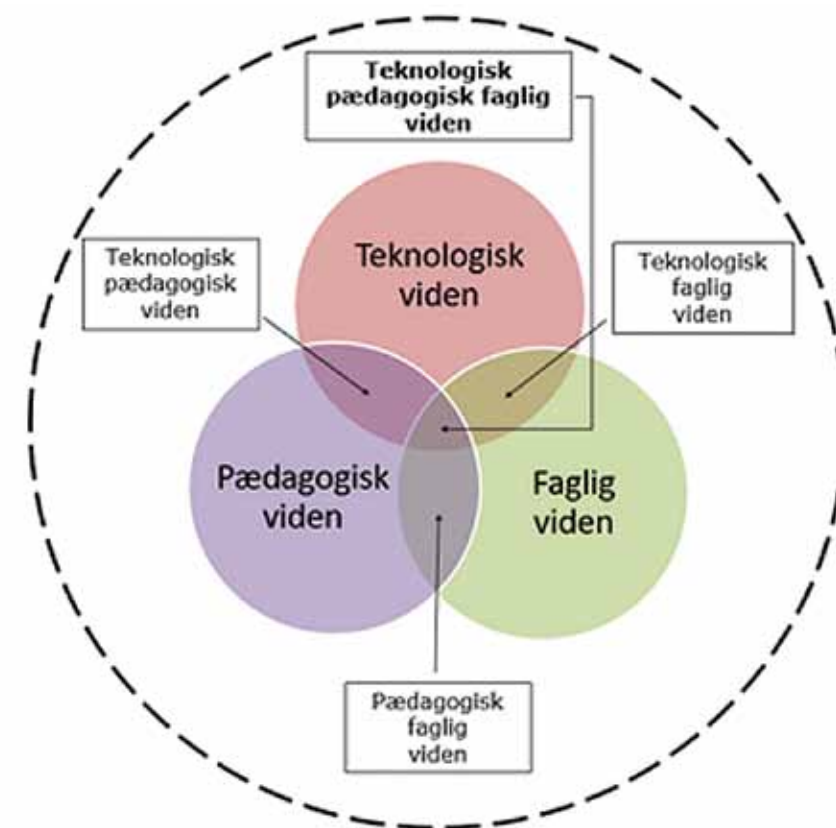
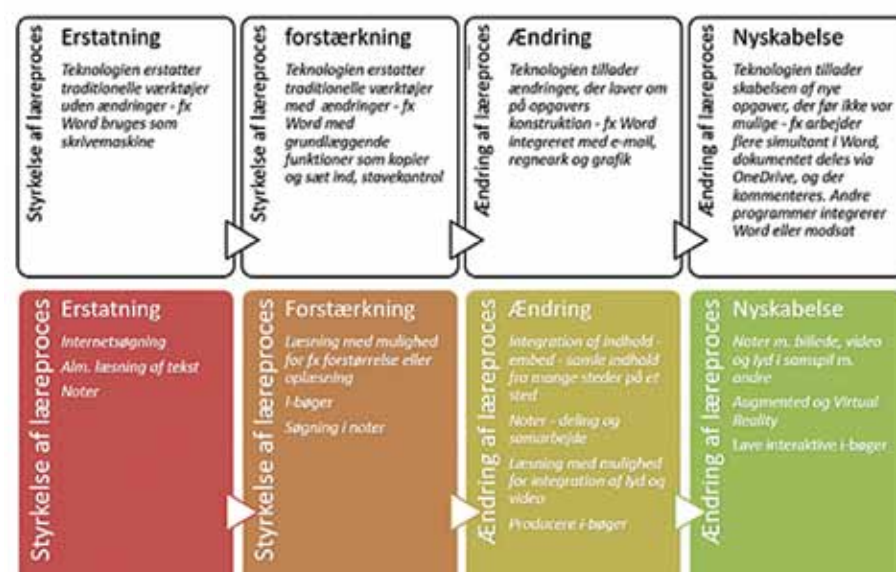
I denne artikel er perspektivet i den resterende del på temaet teknologi i undervisningen, hvor det handler om brugen af teknologi og digitale læremidler i undervisningssituationen. Hvad kvalitet er i denne sammenhæng, det er langt sværere at definere. Kvalitet kan defineres som et udtryk for, hvor godt noget er, og det er ret subjektivt, og derfor er det væsentligt at finde en tilgang til planlægningen af sin undervisning, hvor den overordnede tilgang er meningsfuldhed ud fra elevernes forudsætninger med afsæt i mål og et fagligt sigte. Der kan være faglige områder, som bedst behandles på traditionel vis. Der kan være fagområder, hvor it giver mulighed for nye tilgange. Der kan være helt nye faglige områder, da bl.a. it medvirker til en løbende udvikling

af fagligheden. Eksempler på dette er podcast og interaktive i-bøger.

Bliver en tekst god, fordi vi producerer den med det værdsatte værktøj Book Creator? Bestemt ikke. Der er mange eksempler på dårlige bøger. Kvaliteten afhænger af indfaldsvinkel. Arbejdet der med multimodalitet og udtryksformernes potentiale for meningsskabelse kan en BC-bog være glimrende, men den kan se herrens ud i en anden sammenhæng og med andre briller på. Med fokus på formidling af et givent indhold til en specifik målgruppe, kunne det vise sig, at en i-bog produceret i Pages var langt bedre.

Eksperimenter på egen hånd, sammen med teamet og sammen med eleverne. Vi kan ikke have løsningen altid. Det er helt okay at lege og se på muligheder sammen, og et eventuelt output kan give værdifuld viden til planlægning af undervisning med kvalitet.

SAMR-modellen kan hjælpe med at synliggøre nye fagområder, og den kan bidrage til at afklare om en teknologi giver mening frem for noget andet. Modellen omhandler teknologi som erstatning, forstærkning, ændring og nyskabelse. Se uddybning og eksempler nedenstående.

TPACK er en anden model, som kan være et hjælpemiddel på vejen mod at skabe mening og kvalitet. Den sætter teknologien i en sammenhæng med pædagogik og indhold i skolen. Modellen giver et billede af undervisningssituationen i skolen med eller uden teknologi. Modellen bidrager til en bevidsthed om sammenhænge, og om hvor ting giver mening i forhold til læring. Teknologi kan i princippet både være analog og digital. Modellen er en anskuelse af vidensområder på spil i undervisningen. Modellen er anvendelig i planlægningsregi men også som refleksionsværktøj. Den består af tre grundlæggende dimensioner: **Teknologisk viden**, faglig viden og pædagogisk/didaktisk viden. Ud over dette er der krydsfelterne mellem dimensionerne. **Teknologisk viden** omhandler viden om teknologi og evnen til at bruge teknologi. Underviserens evne til at bruge it og sikkert planlægge inddragelsen af teknologi i klasselokalet, eller modsat hvor det ikke er hensigtsmæssigt. **Pædagogisk viden**

omhandler viden om læring, dannelse og undervisning (planlægning, gennemførelse og evaluering). Fokus på elevens udvikling og differentiering samt styring af klassefælleskabet og samarbejdet. **Faglig viden** omhandler viden om indhold i fagene – begreber, teorier, rammer, metoder, beviser og dokumentation samt metoder til at udvikle faglig viden. **Teknologisk og pædagogisk viden** omhandler forskellige teknologiers læringspotentiale. Kan en given teknologi fremme læring og i så fald hvordan? Undervisning og læring ændres gennem brug af teknologi, og der skal fokus på muligheder og udfordringer og respektive værktøjers hensigtsmæssighed i forhold til forskellige læringsstrategier. **Pædagogisk og faglig viden** omhandler sammenhængen mellem et indhold i undervisningen, og hvordan dette føres ud i klassefælleskabets praksis med fokus på den enkelte elevs evner og individuelle og fælles mål. **Teknologisk og faglig viden** omhandler brugen af teknologi til at forbedre udforsk-

ningen af fagligt indhold, analyse af enkle og sammensatte medieudtryk, produktion og formidling af indhold samt kommunikation, videndeling og samarbejde. Teknologiens funktionalitet. **Teknologisk, pædagogisk og faglig viden** er den samlede fællesnævner, hvor fokus er på samspillet mellem teknologi, pædagogik og indhold, og hvordan de kan arbejde sammen for at fremme trivsel og læring. Et stærkt fagligt indhold indlæres gennem relevante lærings-teorier understøttet af teknologien.

Afslutningsvis vil jeg pointere, at kvalitet er subjektivt, og ikke mindst i forhold til undervisning og læring. Didaktisk kan vi forholde os til forskellige teorier, og vi kan teste kvaliteten i praksis, hvor deltageres feedback kan give os en ide om kvaliteten af opbygningen af et givent undervisningsforløb. Lidt anderledes forholder det sig med læring. Vi kan måske godt få et billede af, hvorvidt eleverne har lært noget, men hvad det helt specifikt er, og hvilke faktorer der ligger til grund for det, er langt sværere at vurdere. Uvissheden er et evigt element i undervisning, og derfor arbejder den professionelle lærer også med elevforudsætninger, medinddragelse, varieret og meningsfuld praksis med værktøjer nøje afstemt med fagligt indhold og pædagogiske mål for undervisningen samt evaluering af og refleksion over praksis i samspil med deltagerne.

Der kan helt sikkert findes eksempler på god brug af it som fremmer kvaliteten i undervisningen, og hvor læreren har ramt plet, men skal du ramme plet med brugen af it, så skal du først og fremmest selv planlægge ud fra et samspil mellem faglig, pædagogisk og teknologisk viden. En hjælp til dette findes mange steder på internettet, hvor andres erfaringer også er en vigtig kilde til, hvorvidt noget er eller kan blive kvalitativt.

Teatrets kraft

Af Birgitte Barfoed-Høj, Lærings og it – vejleder, Søndermarksskolen, Randers

Ungdoms- og børneteater i undervisningen står højt på min liste. Når det er bedst, giver det eleverne oplevelser, som de ikke kan få andre steder i skolen. Sådan er det med teaterstykket *Rottweiler*!

Teatret er et vigtigt element i undervisningen og dannelsen af vores elever, lige som det kan være med til at skabe selvforståelse i en kompleks verden. Teatret er med til at involvere alle vore sanser, og stiller spørgsmål, som tit rækker udover os selv. Vigtig er også styrkelsen af fællesskabet gennem en øget involvering og forståelse for hinanden, for vores elever skal både have kendskab til sig selv og hinanden og mod på verden. Alt det kan teatret være med til at styrke og bidrage til.

Et godt eksempel på dette er en teatertriologi fra teatertruppen Opgang2, hvis anden del havde premiere lige før jul 2020. Jeg har selv haft Opgang2 ude på min skole og vise forestillingen *4EVER*, første del af trilogien, da den var på programmet. Det var en stor oplevelse! Jeg vil derfor klart anbefale, at man bestiller anden del af trilogien med titlen *Rottweiler* ud på skolen, når corona-tallene forhåbentlig snart tillader Opgang2 at tage på turné med forestillingen.

Rottweiler er fortællingen om en familie, som har en kamp for at holde sammen, da moderen har forladt hjemmet, for at realisere sig selv. Vi følger faren og de tre søskende, som gennemgår en eksistentiel livskrise på godt og ondt. Parallelt får vi en fortælling om en ung mand og hans udfordringer med at skabe mening med livet og få anerkendelse. Som bindeled har vi en hund/Rottweiler, som får

indflydelse på deres skæbnefortællinger. Skuespilleren Chadi Abdul-Karim kommer ud over scenekanten med en stærk monolog, så man mærker hans personlighed helt inde på livet. På fænomenal vis spiller Nikolaj Rosengreen flamenco-inspireret underlægningsmusik, hvor også sang og rap bliver flettet ind. Nikolaj Rosengreen træder også i karakter i enkelte scener og samspillet mellem ham og Chadi Abdul-Karim virker overbevisende og troværdigt. Sammen skaber de

en stemning, så man bliver suget ind i det univers, tragedien foregår i, hvilket gør at dramaet gør indtryk og giver stof til eftertanke.

Rottweiler er en musikalsk teaterforestilling, hvor livshistorierne får frit løb med teatrets kraft og kunstneriske formidlings-evne. Livets dilemmaer bliver sat op for fulde sejl, og håb og kærlighed kommer på prøve. I første del af trilogien, *Reumertvinderen 4 EVER*, var håbet og kærlig-

Foto: Ditte Chemnitz

heden også et gennemgående tema. Dermed skabes der en fin rød tråd til anden del, som er en hudløs historie om livets forskellige valg og efterfølgende konsekvenser.

Aldersgruppen på 14 år+ er fin, men man skal som lærer være klar på, at det er en rå og barsk historie, som bliver fortalt uden filter, og at en før/efter-bearbejdning vil være godt givet ud, da det vil kunne sætte elevernes eget ståsted og forhold i perspektiv. For at kunne klæde eleverne på til forestillingen, kan man igennem en række øvelser arbejde fagligt og personligt med teaterforestillingens temaer og dilemmaer. Materialet findes på Opgang2's hjemmeside, hvor der er et idekatalog med et virkeligt brugbart didaktiseret undervisningsmateriale.

Rottweiler har en stærk monolog, som

kan være krævende for "det unge publikum" at forholde sig til, men med sin den autenticitet og fortællerkraft der bliver bragt på banen sammen med den stemningsgivende lydflade, er der tale om en forestilling, som sætter nogle vigtige spor, og hvor eleverne får en stor oplevelse med sig, som de ikke ville få uden teatrets fortællende kraft og magi.

5 ud af 6 hjerter til forestillingen *Rottweiler*. *Rottweiler* er anden del af trilogien om kærlighed og relationer af Opgang2 TURNÉTEATER. Refusionsgodkendt i 2020-2023. Skrevet og instrueret af: Pia Marcussen. Velegnet for udskolingen/14-17 år.

Administrator søges til PLCF

Vores nuværende administrator ønsker at stoppe, så derfor har vi en stilling ledig pr. 1.04.2021 eller senere.

Vi søger en person, der kan arbejde meget selvstændigt, da arbejdet foregår hjemmefra. Arbejdsgopgaverne er:

- registrering af medlemmer og abonnenter
- bogføring og regnskab
- besvarelser af henvendelser fra medlemmer og abonnenter
- registrering af indbetalinger og udbetalinger samt afstemning af bank
- kontakt med forretningsudvalg og lokalforeninger vedr. medlemslister og økonomi
- fakturering af annoncer i bladet LæringsCentret
- afsendelse af filen med LæringsCentret til trykkeriet 8 gange årligt
- opdatering af distributionsliste til distributionsfirma 8 gange årligt
- opkrævning af medlemskab og abonnement
- E-boks, kontakt til skat via virk.dk
- kontakt til revisor
- m.m.

Kendskab til programmet Uniconta en fordel, men har man kendskab til opgaverne vedr. økonomi, kan man også lære at bruge Uniconta.

Timeforbruget er lidt svingende, men i gennemsnit ca. 8-10 timer/uge.

Skriv en ansøgning inklusive referencer til formand Birgitte Reindel på plcf@outlook.dk senest den 14. marts 2021.

Pædagogisk LæringsCenterforening

Film på skemaet

Af Eline Mørch Jensen

Coronanedlukning og restriktioner gør det ekstra oplagt at bruge film i undervisningen. Mulighederne for at arbejde med filmmediet er mange – men hvad er det nu levende billeder kan bidrage med?

Filmcentralen er Det Danske Filminstituts læringsplatform og streamingtjeneste med adgang til mere end 3000 kortfilm og dokumentarfilm. Filmcentralen er opdelt i to sektioner: Filmcentralen/Undervisningen, som alle grundskoler og gymnasier med Unilogin har adgang til, og Filmcentralen/For alle, som giver fri adgang til hele befolkningen. For de mindste med Unilogin er der desuden mulighed for at se film og lave kreative aktiviteter med den gratis app til iPad Filmcentralen/For de yngste.

Over 90 % af landets folkeskoler benytter sig af filminstituttets formidling af film og filmkultur. Og tallet er stigende, som det fremgår af Filminstituttets opgørelser herunder. I coronaåret 2020 steg tallet af filmvisninger med hele 44 %, mens tallet for unikke sidevisninger på undervisningsmaterialer steg med 13 %.

	2017	2018	2019	2020
Antal årlige filmvisninger (streams) på Filmcentralen	773.000	844.725	821.943	1.181.204
Anvendelse af læringsmaterialer fra Filmcentralen (opgjort som årligt antal unikke sidehenvisninger)	1.023.299	1.153.733	1.161.808	1.308.291
Andel af folkeskoler, der anvender Filmcentralen (Abonnenter i %)	88,5 %	88,1 %	88,4 %	90,2 %

I lyset af hvor mange begrænsninger det har medført for undervisningen at en stor del af den fysiske skolegang er blevet aflyst og flyttet hjem til computerskærmen, er det ikke overraskende at filmstreamingen er vokset dramatisk.

Også udlånet på bibliotekernes online filmportal Filmstriben er steget med over 50 % til i alt 1,7 mio i 2020. Samme tendens kan i øvrigt ses i den generelle streaming af film og serier på Netflix, HBO mv. (såvel som i stigningen i salg af kager), hører vi jævnligt om i medierne. Det sidste nok mest til trøst.

Udover streamingstjenesten har Filminstituttet de to andre tilbud Skolen i Biografen og Film-X. Skolen i Biografen har af gode grunde været lagt ned det meste af skoleåret 2020/21, men havde i 2018/19 over 264.000 elever i biografen. Film-X er et interaktivt filmstudie i Cinemateket, hvor skoleklasser kan lave deres egne film. Når det ikke er coronanedlukket, går der normalt en dag eller to efter offentliggørelsen, inden alle klassebesøg er booket – og der er vel at mærke kursushold både formiddag og eftermiddag alle hverdage året rundt.

Film er ikke børnepasning

Men hvilke fagfaglige krav opfylder de levende billeder i undervisningen, hvad kan film bruges til og hvorfor er det i det hele taget vigtigt at arbejde med filmmediet i skolen?

For det er vel ikke bare for nemheds skyld, at lærerne skal smække en film på?

- Nej, film er ikke børnepasning! Fastslår Martin Brandt-Pedersen, undervisningskonsulent i Det Danske Filminstitut. Inden han skynder sig at fortsætte:

- Til gengæld er der helt enormt mange spændende faglige muligheder i at arbejde med levende billeder.

En vigtig grund til at inddrage film og filmmediet i skolen er, i følge Martin Brandt-Pedersen, at de levende billeder vinder mere og mere frem på alle platforme:

- Vi bliver hele tiden bombarderet med film og billeder, hvilket man jo kan mene er godt eller skidt, men uanset hvad, er det ikke noget, der holder op. Tværtimod – der bliver bare mere og mere af det. Den virkelighed er vi nødt til at forholde os til, mener Martin Brandt-Pedersen.

- Dels er det vigtigt at kunne afkode film og billeder, at være opmærksom på hvilke virkemidler der bruges og hvordan der eventuelt bliver manipuleret med dem. Levende billeder er både en modalitet og en udtryksform. Et formsprog ligesom andre sprog, skriftsprog for eksempel, som man skal tilegne sig i løbet af skoletiden.

- Film er også vigtige at forholde sig til, fordi vi kan spejle os i dem, og fordi de kan sige noget om hvem vi er. De er en identitetsfaktor, men også et fælles berørings- og referencepunkt. Engang for ikke så længe siden var det litteraturen, vi citerede fra. I dag er det for eksempel SKAM, de unge citerer, når de taler om at den eller den er totalt Noora-agtig. Eller Friends, som min nu voksne datter så, og hele tiden brugte som reference sammen med sine venner.

Et kamera i lommen

Hvorfor er det også vigtigt at eleverne selv lærer at lave film?

Foto: DR

De fleste kan lægge noget op på Instagram eller YouTube, men alle kan ikke lave en film, som kan trænge igennem, mener Martin Brandt-Pedersen.

- Af to gode grunde: Dels simpelthen for at blive bedre til at forstå filmmediet. På samme måde som det skriftlige i danskfaget traditionelt har været bundet til det selv at skrive tekster - det kan være fagtekster eller digte - for bedre at forstå og kunne kende forskel på forskellige genrer. Når man laver film selv, prøver at klippe den og lærer om forskellige teknikker, for eksempel brug af nærbilleder, forstår eleverne meget mere om hvad nærbilleder er og hvilken virkning de kan have, end hvis de bare analyserer en eksisterende film.

- Den anden grund handler om gennemslagskraft. Hvis du vil have en demokratisk stemme i dag er det ikke altid nok at skrive et læserbrev eller tage et billede på din telefon og lægge det på de sociale medier. Hvor du før skulle have noget meget dyrt og professionelt udstyr for at lave film, har alle nu et kamera og videoredigeringsinstrumenter i lommen. De fleste kan lægge noget op på Instagram eller YouTube, men alle kan ikke lave en film, som kan trænge igennem. Så det handler om demokratisering og om at kunne udtrykke sig, mener Martin Brandt-Pedersen.

Han understreger at elevernes personlige vinkel skal være i fokus, når det drejer sig om at lave film. Hvis man eksempelvis sætter klassen i gang med at lave en film om verdensmålene, skal de altså ikke bare forklare, hvad verdensmålene går ud på, men vise hvordan de selv forholder sig til dem:

- Selvfølgelig skal de også lære noget om filmisk metode, men selve drivkraften i arbejdet med film - og det der for alvor motiverer eleverne - er deres egen vinkel på emnet. Hvad betyder det for dem.

Tidens emner

Filmcentralen har 2000 film, som henvender sig til elever i grundskolen, og 600 undervisningsforløb, som knytter sig til en eller flere film. Dertil kommer materialer til film, der kan streames på CFU, Skolebio eller DR. Der er materialer til alle klassetrin, med hovedvægten på 7. til 9. klasse.

Materialerne fordeler sig emnemæssigt bredt. Inden for de seneste år er der kommet flere materialer om tidens aktuelle emner, som er meget oppe i

medierne – også de sociale – og derfor er naturlige at tage op og arbejde med, bl.a. verdensmålene, normkritik, LBGT+, sociale medier og fake news.

- Et forholdsvis nyt og ret populært materiale handler om fejlbombningen af den franske skole under krigen. Her arbejder klassen med nogle af datidens dokumentarfilm, som på forskellig vis skildrer fejlbombningen, og ser nærmere på fænomener som propaganda og manipulation i film - også i en moderne fake news-kontekst. Forløbet henvender sig til de ældste klasser og nok især til fagene historie, samfundsfag og dansk, fortæller Martin Brandt-Pedersen.

Til mellemtrinnet findes blandt andet filmen "Madison midt imellem" med et tilhørende undervisningsmateriale om køn og identitet, som handler om pigen Madison, der går i "drengetøj" og spiller basket med drengene. Martin Brandt-Pedersen nævner også materialet Krig, konflikt og kammerater og den tilhørende film "Olegs krig" om en 10-årig dreng fra Ukraine, som endnu et eksempel på et nyere forløb for

Fra *"Madison midt mellem", en film til mellemtrinnet om køn og identitet. Foto: Plus Pictures Aps*

mellemtrinnet, produceret i samarbejde med Unicef, hvor fokus blandt andet er på verdensmål, ulighed og børns rettigheder.

Aktuelle materialer

Filmcentralen har et netværk af eksterne forfattere som bidrager til deres undervisningsmaterialer, som dækker hele fagrekken og alle undervisningstrin. Det er primært lærere i grundskolen, men der er også pædagogiske konsulenter blandt forfatterne. Derudover bliver nogle materialer til i samarbejde med andre organisationer, mens andre er skrevet af undervisningsmedarbejdere i for eksempel Skoletjenesten i Zoo, Røde Kors m.fl. Endelig har Filmcentralen selv ansat to redaktører, der står for at kvalitetssikre materialerne og sørger for en ensartet linje i de meget forskellige materialer.

Blandt nyhederne fremhæver Martin Brandt-Pedersen dokumentarfilmen *"Bag skyerne – når børn sørger"* af instruktør Katrine Philp med et tilhørende undervisningsmateriale om børn og sorg for indskolingen og mellemtrinnet.

Materialet er udgivet af Røde Kors og Good Company Pictures i samarbejde med Det Nationale Sorgcenter – Børn, Unge og Sorg og Landsforeningen Liv & Død og er støttet af Det Danske Filminstitut.

Filmen følger gennem et år seks amerikanske børn mellem 6 og 12 år, som alle har mistet en forælder. Børnene mødes hos organisationen Good Grief for sammen at tale om og bearbejde deres sorg, og for gennem leg at forstå, hvordan man lever med sorgen, fx i "Vulkanrummet", hvor man kan rase ud, eller i "hospitalstuen", hvor man kan sige farvel til en døende bamse-patient.

"Bag skyerne" fortæller om sorgen over at miste en nær relation, set fra børnenes perspektiv, hvilket gør det muligt for jævnaldrende at spejle sig i og relatere til børnenes personlige historier. I Danmark oplever lidt over 5000 børn og unge hvert år at miste en mor eller en far. I forbindelse med den danske lancering af filmen i januar i år har selskabet bag, Good Company Pictures, taget initiativ

til en landsdækkende kampagne, der har til formål at bryde tabuet om død og sorg, blandt andet gennem visning af filmen i sorggrupper og via foredrag og temadage om sorg hos børn blandt fagpersonale, udstillinger m.v.

Tager I lærerne med på råd inden I udvikler nye forløb og kurser?

- Ja, vi spørger løbende lærerne ud og prøver også forløb af ude på skolerne. Ikke alle forløb, men mange. Vi får blandt andet feedback fra spørgeskemaundersøgelser og evalueringer, sådan at vi hele tiden kan lære af vores erfaringer og blive bedre.

Klædt på til film

I 2016 undersøgte Kirsten Drotner, dr. phil. og professor i medievidenskab ved Syddansk Universitet, Filminstitutts mediepædagogiske indsats. Undersøgelsen med titlen *"Børn og unges arbejde med film: Digital dannelse og produktiv læring for fremtiden"* konkluderer bl.a. at det bidrager til elevernes udvikling af mediekompetencer, digital dannelse, kreativitet, samarbejdsevner

og ytringsfrihed, når børn og unge producerer film sammen i Film-X, går med Skolen i Biografen eller analyserer film ud fra Filmcentralens undervisningsmaterialer.

I undersøgelsens rapport betones det at filmpædagogik er et centralt redskab til at understøtte børn og unges digitale dannelse gennem koblingen af forståelsesmæssige, analytiske og produktive kompetencer og at der hermed, med Drotners ord, "skabes en vigtig basis for digital dannelse og kompetenceudvikling i det 21. århundrede." Samtidig peger rapporten dog også på at der er plads til forbedringer – både i skolen og i Filminstitutts tilbud. Bl.a. fordi der sjældent undervises i film på tværs af fagene, fordi eleverne ikke bringer deres læring med sig til andre fag og fordi lærerne har brug for mere (efter)uddannelse i mediekompetencer.

Har I taget anbefalingerne til jer?

- Undersøgelsen har været til stor inspiration. Vi er klart blevet mere bevidste om at tænke forløb ind i fagene, eksempelvis med nogle særlige pakker med kortfilm til sprogfagene, som faktisk bliver brugt rigtig meget. Vi er også begyndt at sætte tid på de enkelte forløb, for eksempel 12 lektioner, hvis klassen skal gå i dybden med et bestemt emne, eller et par lektioner, hvis de måske bare skal have en introduktion, forklarer Martin Brandt-Pedersen.

Han tilføjer at der også arbejdes på at gøre lærervejledningerne så anvendelige som muligt, inklusive både læringsmål og filmfaglige vinkler. Men hvordan med det rent tekniske, hvis nu klassen

ikke har fået plads på et af de populære Film-X kurser, men læreren selv må stå for det ...

Er lærerne blevet bedre klædt på til at undervise i film – og til at lære eleverne at lave film?

- Det håber vi! Det er i hvert fald det, der er vores mål. Typisk lægges der jo op til at man kan bruge telefoner, iPads eller hvad man nu har af udstyr på sin skole, som man kender og er fortrolig med. Vi tester løbende om lærerne forstår og kan bruge anvisningerne i lærervejledningerne, og vores erfaring er, at det kan de, fastslår Martin Brandt-Pedersen, og lægger til:

- Nu glæder vi os bare til at få lov til at åbne for den fysiske side af formidlingen – i FILM-X og rundt om i biografalerne. ■

Til maj/juni 2021 kommer Filmcentralen i en ny og opdateret version på en helt ny platform, som dermed bliver tidssvarende med hensyn til teknik og faciliteter, ligesom der kommer mere indhold direkte målrettet til eleverne og flere muligheder for kreative og skabende filmfaglige læringsaktiviteter.

Se mere på detdanskefilminstitut.dk og filmcentralen.dk og tjek også [Filmpædagogisk netværk](#) ud på Facebook

Fra *"Bag Skyerne" (Elephant in the Room). Foto: Good Company Pictures 2020*

Fagbøger med mange muligheder - til mellemtrinnet og udskoling

Af Mette Frederiksen, lærer, læsevejleder og skolebibliotekar på Ellebæksskolen

Som PLC-medarbejdere kan vi gennem formidling af materialer være med til at opmuntre eleverne til selvstændig læsning, udvikle deres læseglæde og kvalificere deres indsigt i litteratur. Samtidig kan vi hjælpe kolleger med forløb og materialevalg - også når det gælder faglitteratur. I mine øjne kræver det en finger på pulsen og et bredt materialekendskab i forhold til den aktuelle faglitteraturs muligheder og begrænsninger.

Det kan være en tidskrævende og til tider vanskelig opgave at udvælge nye fagbøger, uden først at have haft bøgerne fysisk i hånden. Derfor deltager jeg gerne i den årlige Læringsfestival, fordi der er mulighed for at gennemse materialer inden køb. Da en kollega spurgte, om jeg havde lyst til at skrive denne artikel og danne mig et overblik over, hvilke fagbogsserier og øvrige muligheder, der er inden for faglitteratur og faglig læsning til mellemtrin og udskoling, så jeg det som en kærvkommen mulighed for at få hands on på forskellige fagbøger.

I denne artikel vil jeg gennemgå og give en vurdering af det aktuelle marked inden for fagbogsserier og tilhørende opgaver fra fire forlag. Afslutningsvis giver jeg et overblik over de forskellige bogseriers anvendelighed - både som selvstændig bog men også med tilhørende opgaver. Fælles for de udvalgte bogserier er, at de løbende udbygges med nye titler. De indeholder alle klassiske fagbogselementer (med forskellig vægtning) som: indholdsfortegnelse, stikordsregister, illustrationer, faktabokse, ordforklaringer, overskrifter, underoverskrifter og litteraturliste.

Jeg har udvalgt et par udgivelser fra hver serie for at se på, hvilke fagbogselementer de hver især indeholder. Fagbøgernes struktur, layout og elevopgaverne beskrives. Jeg ser på, hvad opgaverne lægger op til træning af - er det fagbogen som genre eller arbejdet med enten konsolidering af ny viden, læseforståelse eller læseforståelsesstrategier. Dette gør jeg for bedre at kunne

sammenligne og vurdere bogseriernes kvaliteter og anvendelighed på 4.-9. klassetrin.

Læs eller genlæs også artiklen om fagliteratur til indskoling i LæringsCentret 2021 nr. 1 - og gem evt. begge artikler til senere opslagsbrug på PLC.

Alinea
(Grøn Fagklub: til de nye læsere i indskoling)
Blå Fagklub: til de let øvede læsere i indskoling og på mellemtrinnet
Rød Fagklub: til de øvede læsere på mellemtrinnet
Sort Fagklub: til de trænede læsere i udskoling

Gyldendal uddannelse
(Fagfilur: 0.-1. kl)
(Faktiskl: 1.- 3.kl)
De små fagbøger: 2.-5. kl
De store fagbøger: 6.-9.kl

Straarup & Co
(Mini fakta: 0.-2.kl)
(Midi fakta: 1.-3.kl)
Maxi fakta: 2.-4.kl

Turbine
(Fakta 1: fra 0.kl)
(Fakta 2/ Min første bog: 1.-2.kl)
(Fakta 3/ Jeg læser: 2.-3.kl)
Fakta 4: 4.-5. kl

(Serierne i parentes er behandlet i forrige nummer.)

Serietitel	Forlagets anbefaling	Let/Lix	Udgivelsesår	Antal udgivelser
(januar 2021)				
Maxi fakta	2.-4.kl	Lix 16-23	2017-2021	92
Fakta 4	4.-5.kl	Lix 25-30	2020-2021	5
Blå fagklub	2.-4. kl	Lix 16-24	2016-2021	47
Rød fagklub	5.-6.kl	Lix 21-26	2018-2021	26
Sort fagklub	7.-9.kl	Lix 27-31	2017-2021	22
De små fagbøger	3.-6.kl		1995-2020	375
De store fagbøger	4.-9.kl		2004-2020	224

Materialernes tilgængelighed

Alle bogserierne kan indkøbes som fysiske bøger. Desuden kan udvalgte bøger fra Alinea, Straarup & Co og Turbines bogserier lånes på ereolengo.dk. En del af Gyldendals bogserier samt opgaver kan tilgås via betalingssiden fagbog.gyldendal.dk. Siden er under udvikling til en ny version, hvor der løbende vil komme flere bøger og flere opgaver. Opgaverne kan udfyldes online og gemmes. De lidt ældre opgaver til de trykte bøger er der gratis adgang til i arkivet på den gamle side, hvor de som pdf'er er lige til at downloade og printe. I den nye version ser det ud til, de på sigt kan tilgås under fanen gratis opgaver. Gyldendal står også bag betalingssiden frilæsning.dk, hvor der findes opgaver til titler, forløb til faglig læsning samt et stort bibliotek af både skøn- og faglitteratur.

På fagkluboglaeseklub.alinea.dk er der gratis opgaver til fagklubbøgerne. Straarup & Co samt Turbine har også gratis opgaver til fagbøgerne, som kan findes på forlagenes hjemmeside. Fælles for siderne er, at de er nemme at navigere i.

Faglig læsning

Med overgang fra indskoling til mellemtrin kommer der for de fleste elever i den faglige læsning et nyt primært fokus - erhvervelse af ny viden. Der læses nu i højere grad for at lære, da den nye viden skal bruges i skolereg. Læseprocessen kræver derfor, at eleverne er blevet flydende læsere, så de kan fokusere på tekstens indhold fremfor på dens enkelte ord (afkodning). Det er en fordel, hvis eleverne inddeler læseprocessen i før-, under- og efter læsning,

Fagbegreber -inden for teksttyper	Kendetegn
Informerende	• At informere om et givent emne
Berettende for at informere	• At genfortælle begivenheder, enten for at underholde eller
Beskrivende	• At beskrive, hvordan noget er
Forklarende	• At forklare en proces eller en årsag
Argumenterende	• At overtale eller overbevise andre om rigtigheden af ens egne argumenter og synspunkter

Fra <https://sites.google.com/a/vbjerg.dk/laesepolitik-paa-vestbjerg-skole/faglige-indspark/teksttyper>

for så husker de bedre, hvad de har læst. På mellemtrinnet og i udskoling gælder er det i endnu højere grad end i indskoling vigtigt for klasseteamets lærerne at arbejde med en fælles progression, når det gælder præsentation og anvendelse af læsestrategier og læsetekniske begreber som fx læsesti. Når eleverne skal arbejde med fagliteratur sker dette oftest som selvstændig frilæsning, integreret i det enkelte fag inden for fagets vidensområder eller faglig læsning, som fagligt læsekursus i dansk eller i form af tværfaglige emne- eller projektopgaver. Dog er en del elever på mellemtrinnet fortsat interesseret i fagbøger som lyst- og nydelselæsning. Dermed læser eleverne på mellemtrinnet og i udskoling fagbøger af meget forskellige årsager:

- som lystlæsning
- som selvstændig frilæsning
- i faglige læsekurser
- i forbindelse med emne- eller projektarbejde
- for at lære at læse fagbøger (kend din fagbog)
- i arbejdet med læseforståelse og læseforståelsesstrategier
- for at erhverve ny viden (læse for at lære)
- i fag for at nå rundt om vidensområderne
- som faglig læsning, hvor eleverne klædes på til at kunne læse og forstå de mange teksttyper, de møder i forskellige fag.

MAXI (Staarp & Co)

Forlagets egen beskrivelse: "Maxi er en serie af letlæste fagbøger til børn

i 2.-4. klasse. Bøgerne har en klassisk opbygning og er særdeles velegnede til faglig læsning i folkeskolen. Bøgerne er rigt illustrerede med både tegninger og fotografier. Bøgerne er 32 sider med 15-20 tekstlinjer pr. side. Alle bøger i Maxi-serien produceres med hardback-cover, der giver bøgerne en slidstærk indbinding og en længere holdbarhed."

Bøgerne er tematisk opbygget med aktuelle emner, der taler både til elevernes interesser og skolens undervisning. Der benyttes flere forskellige måder at sætte teksten op på fra side til side - på sløret del af foto, på forskellig farvet baggrund eller i en tekstboks oven på et foto. De skiftende måder at sætte teksten op på, vil måske genere nogle læsere. Til gengæld er forlaget konsekvent i deres valg af illustrationer - de benytter nærmest udelukkende fotos. På siderne er teksten delt i afsnit, der er ordforklaringer- og faktabokse samt cirkeldiagrammer og få andre grafiske modeller til at give større forståelse for det læste. I nogle udgivelser er der i teksten ord skrevet med fed. Disse ord forklares i en lille ordbog på bagerste side. Det er uigennemskueligt, hvad årsagen er til, at nogle ord er i ordbogen, mens andre ord forklares i en tekstboks. Teksten er overvejende informerende, men kan også være berettende, forklarende og argumenterende. Undervejs aktiveres læserens forestillingsevne samt holdninger via overvejelser af en problemstilling.

Sådan spiller du Fortnite, Straarup&Co, MAXI, Simon Randel Søndergaard, 2019

Opgaver til alle bøgerne kan findes på hjemmesiden straarupogco.dk. De indeholder skriftlige opgaver til før, under og efter læsningen. Før læsning aktiverer læserens forståelse for emnet, mens under læsning giver forklaringer på ord og læseforståelsesspørgsmål. Efter læsning aktiverer læserens egne holdninger til emnet set af lyset af den nyerhvervede større viden. Eleverne skal i denne type opgaver skrive argumenterende. Særligt i den sidste type opgaver sker en udvikling af opgavetypen fra MINI og MIDI, hvilket stiller klart større krav til elevens evne til at løse opgaver og til at kunne relatere til eget liv. Opgaverne lægger altså ikke op til "kend din fagbog" i deres udformning, men til aktivering af elevens baggrundviden, læseforståelse og egne holdninger. Der er rigtig mange gode titler i denne bogserie. Med de store farverige billeder og alsidige emner forstår jeg godt, at bogserien appellerer til eleverne, når de skal vælge frilæsning. Jeg, som lærer, generes af den usammenhængende måde tekst og andre elementer præsenteres på, men jeg kan alligevel sagtens forestille mig dem brugt til læsekursus og i emnearbejde.

Fakta 4 (Turbine)

Forlagets egen beskrivelse: "FAKTA 1234 er et sammenhængende fagbogssystem med indbygget progression. Undervejs bliver eleverne i et overordnet letgenkendeligt grafisk univers med indbydende ▶

design og fotos af høj kvalitet. FAKTA 4 er sidste trin i fakta-serien og henvender sig til elever på 4. og 5. klassetrin – bøgerne har et højere lixtal, og teksten står i to spalter. Emner og titler er udvalgt, så de i højere grad end på seriens øvrige trin lægger sig tæt op af fag udover dansk. På den måde kan bøgerne bruges til faglig læsning samtidig med forløb og emnearbejde i forskellige fag, og på den måde har eleverne nu for alvor med fagbøgerne taget hul på ”læse for at lære”.

Seriens layout er udtryk for en intention om, at læseren skal opleve en genkendelighed selv om niveauet øges, men i overgangen fra FAKTA 3 til 4 er der en tydelig forandring. Forlaget påpeger selv, at teksten nu skrives i spalter. Dog vurderer jeg, at der sker mere. På indersiden af bogens omslag er en guide, som forklarer symboler brugt i teksten. Emnerne beskrives informerende og argumenterende. På hvert opslag er der tekst på hvid baggrund og et foto eller en grafisk illustration. Desuden er næsten hvert opslag udbygget med faktabokse, ordforklaringer, kort eller QR-koder. I FAKTA 4 benyttes underoverskrifter.

Sætningernes opbygning og længde udbygges, så rent læseteknisk er teksten blevet sværere i niveau. Der er samme antal sider som i FAKTA 3, men teksten er mere indholdsmættet, og der står mere end dobbelt så meget pr. opslag. Forlaget skriver selv, at FAKTA 4 er til børn, der er vant til at læse fagbøger. Det vil jeg give dem ret i, da der i FAKTA 4 er flere fagbogselementer. Som læser er det en fordel at kende til begrebet læsesti for at kunne navigere bedst muligt i teksten.

Da FAKTA 4 er forholdsvis ny, ligger der endnu ikke mange opgaver, men opgaverne kan hentes gratis fra turbine-undervisning.dk. Opgavernes struktur er opbygget på samme genkendelige måde som fra FAKTA 123 - før-, mens- og efter læsning. Desuden er opgaverne til FAKTA 4 lavet så læserens læseforståelse testes og samtidig er der indlejret ”kend din fagbog”-spørgsmål. Serien er et frisk nyt pust af fagbøger såvel i undervisningssammenhæng som i individuel læsning, da den spænder bredt i anvendelsesmuligheder. Jeg ser frem til de kommende udgivelser.

Se en film, hvor Greta Thunberg taler ved en klimastrejk i København.

Strejke: Når man som en protest stopper med at gå i skole eller på job. Når man strejker, har man for det meste et krav, man vil have opfyldt.

Blå, Rød og Sort Fagklub (Alinea)

Forlagets egen beskrivelse: ”Fagklub er Alineas serie af fagbøger til børn. Bøgerne handler om alt fra popstjerner, fodboldhelte og YouTube-stjerner til drabelige dyr, kæledyr og klodens ekstreme vejr. Fagbøgerne følger principperne for den gode fagbog og indeholder både overskrifter, underoverskrifter, begrebsafklaringer, billeder, billedtekster og faktabokse. Bøgerne er læsepædagogisk bearbejdede og findes i fire sværhedsgrader.”

Forlaget lægger i valg af emner stor vægt på elevernes lystlæsning, derfor dækker emnerne, det eleverne er glade for, og det som er relevant i deres hverdag. I Blå Fagklub, som er til overgangen mellem indskoling og mellemtrin, er teksten informerende med enkle sætninger og en del bindeord (men, og). Der er flere afsnit på siderne, hvilket øger overskueligheden, selvom der er lange ord ind imellem. På opslaget ses primært fotos med kort billedtekst. Materialet gør en del ud af ordforklaringer, som er farveklatter med forklaring af udvalgte

ord - ikke nødvendigvis valgt ud fra sværhedsgrad. Sidst i bogen er der et overblik over bogens indhold ved historiske emner.

Rød Fagklub, som er til de ældste på mellemtrinnet, stiger i både sværhedsgrad og indholdet af fagbogselementer. Der kommer mere tekst pr. side, og på nogle opslag er der tekst på begge sider. Teksten bliver delt med underoverskrifter, der består af længere afsnit. Ordforklaringsklatterne fra Blå Fagklub bliver udvidet med farveklatter med spørgsmål til læseren. Fotos er fortsat den foretrukne illustration i titlerne. Teksten er primært informerende med et strejf af forklaring.

Sort Fagklub til udskoling, er endnu et skridt op i sværhedsgrad, og sætter dermed endnu større krav til elevernes læsekompetence. Illustrationerne er fortsat primært fotos med en enkelt tidslinje bagerst i bøgerne, der omhandler historiske emner. Farveklatterne omfatter nu også klatter med fakta, og det er det nærmeste, vi kommer egentlige faktabokse. Et opslag kan være

delt i fire spalter med underoverskrifter mellem forholdsvis lange afsnit. Det virker til, der er tænkt over sætningsopbygningen, da der ikke er mange indskudte sætninger, hvilket gør teksten nemmere at forstå. Teksten indeholder alle ovenstående teksttyper afhængigt af bogens emne.

Alle bøgernes tekst er sat på sort eller hvid baggrund med modsat farveskrift. Fælles for alle bøgernes fotos er, at de fremstår som valgte og passende til tekstens indhold.

Til bøgerne i fagklub-serien er der gratis forståelsesopgaver at hente på fagkluboglaeseklub.dk. Forlaget anbefaler opgaverne til bøgerne for at arbejde med elevernes læseforståelseskompetence - og ikke kun afkodningskompetencen. Opgavernes udformning, som er ens på de tre niveauer (Blå, Rød og Sort), gør dem nemme og overskuelige at gå til. Der er noget til før læsning i form af aktivering af baggrundsviden, under i form af punkt- og nærlæsning af teksten og efter, hvor eleverne reflekterer og evaluerer deres viden om emnet.

Samtidig er der en ekstra opgave - udfordringen, hvor eleverne vælger mellem 3 opgaver. Alle opgaver kan printes eller udfyldes digitalt. På siden findes opgavefacit, læringsmål og tegn på læring med udgangspunkt i færdigheds- og vidensmål til dansk efter 4., 6. og 9. klasse, så det er nemt at overføre til en læringsplatform.

Umiddelbart er bøgernes største kvalitet, at emnerne er valgt ud fra elevernes interesser. Jeg vurderer, at de primært vil blive brugt til elevernes selvstændige frilæsning eller som lystlæsning. Da der er opgaver tilknyttet, kan de dog også bruges i læsekursus, hvor eleverne skal arbejde med forskellige læseteknikker. Bøgerne med mere fagfaglige emner vil også kunne anvendes i emnearbejde og fagundervisning, men her mangler der titler.

De små fagbøger (Gyldendal)

Forlagets egen beskrivelse: ”De små fagbøger er til elever i 3.-6. klasse. Bøgerne er meget velegnede til faglige læsekurser, frilæsning og tværfaglige emnearbejder.” De små fagbøger er noget af det første, jeg selv som ny lærer stiftede

bekendskab med i forbindelse med faglig læsning i dansk. Trods nogle år på bagen, har forlaget udseendemæssigt holdt fast i det kendte layout. Al tekst er på hvid baggrund og suppleres af fotos, tegninger samt forklarende grafik.

På et opslag er der op til fire spalter med mange små afsnit. Enkelte gange benyttes underoverskrifter. Teksterne spænder bredt over informerende, berettende, beskrivende og forklarende afhængig af bogens emne. Svære ord er delt i rod morfemer. I nogle af de nyere udgivelser er forlaget begyndt at bruge faktabokse. Serien har fokus på arbejdet med ord, dels i ordforklaringer i kursiv, men også i det omfattende stikordsregister og indholdsfortegnelse, der gør det nemt at bruge bogen til at slå op i, og finde det, man vil.

Vægtningen af ord passer fint sammen med gratis-opgaverne til de trykte bøger, hvor læseren både skal bruge indholdsfortegnelsen samt stikordsregisteret i opgaveløsningen. Opgaverne begynder med ”kend din fagbog”-opgaver omhandlende fagbogselementer og bevæger sig over i opgaver, der går tæt på teksten (læseforståelse og konsolidere viden). Den sidste side er en facitliste, som kan være rar for læreren at have, især hvis eleverne i et læsekursus arbejder med forskellige titler.

De små fagbøger er velskrevne med et bredt udvalg af emner og velegnede til emnearbejde, læsekursus med fokus på læseforståelse og fagbogen som genre

eller som selvstændig læsning uden opgaver.

De store fagbøger (Gyldendal)

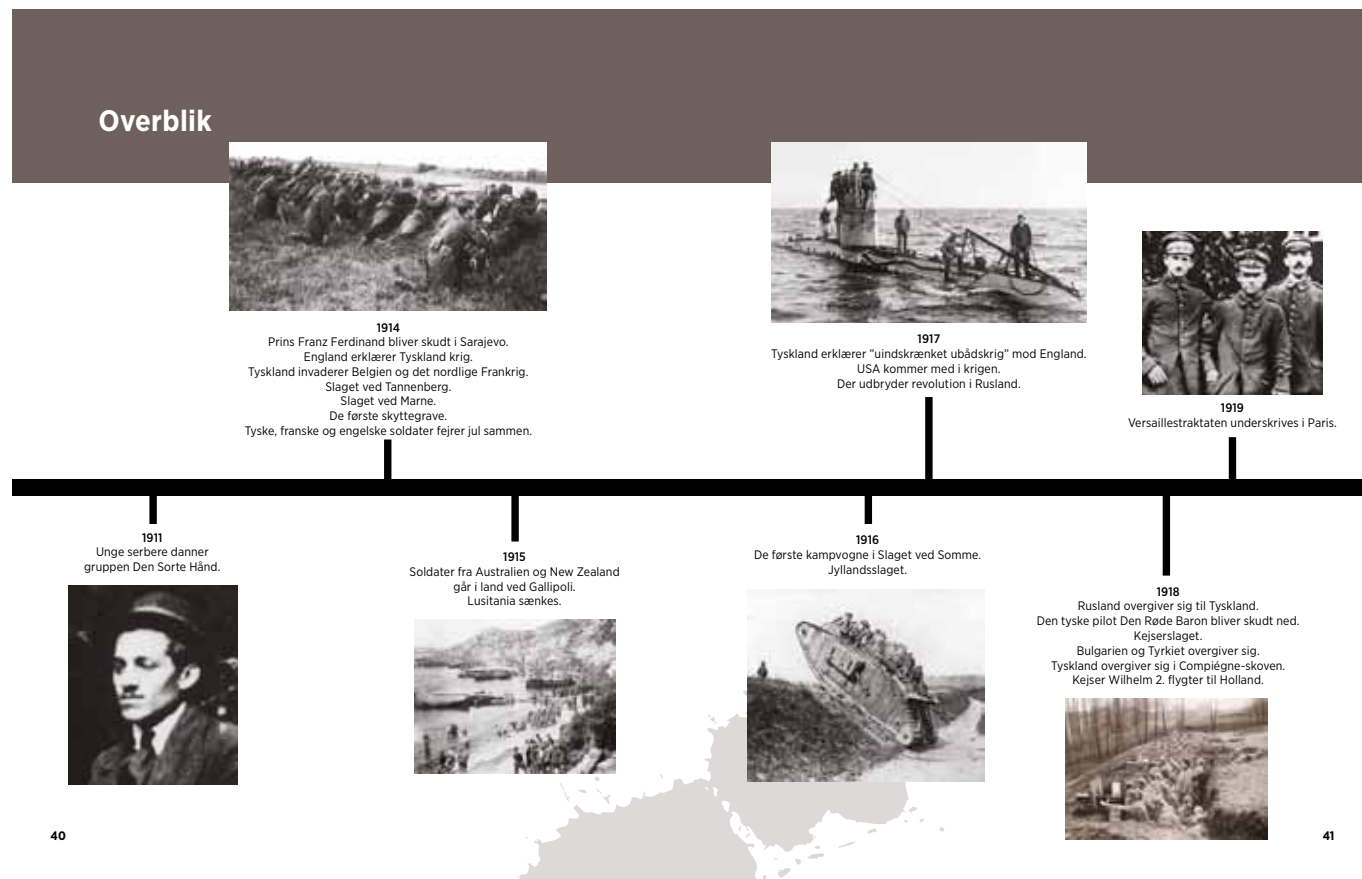
Forlagets egen beskrivelse: ”De store fagbøger er fyldt med faglig viden. Bøgerne er skrevet af danske forfattere til elever fra 4. klasse. Bøgerne indeholder fagbogens elementer: indholdsfortegnelse, faktabokse, stikordsregister og litteraturliste. På denne måde får eleverne træning i brugen af fagbøger og bliver fortrolige med dem. Fotos og tegninger af høj kvalitet støtter teksten. De store fagbøger er meget velegnede til frilæsning, projekt- og emnearbejde og faglige læsekurser.”

De store fagbøger rummer mange fagbogselementer. Hver titel starter med et opslag, der kaldes intro, som er en indføring i bogens tema. Teksten er sat op på hvid baggrund i fire spalter pr. opslag og består af mange underoverskrifter og afsnit mikset med fakta- og ordforklaringsbokse. På alle opslag er der illustrationer - fotos, tegninger, kort eller grafik med tilhørende billedtekst i en farvet tekstboks, så læseren kan skelne denne tekst fra den øvrige.

Opslagets læsesti er forholdsvis nem at navigere i, men jeg ville ikke benytte bogen før udskoling eller sidst på mellemtrinnet, hvor eleverne har større erfaring med faglitteratur. Jeg oplever, den er for kompleks i sit layout og indholdsmættet i sin tekst til de yngste elever på mellemtrinnet. Desuden er

Den sydafrikanske løber Caster Semenya vil ikke stoppe med at løbe som kvinde, selvom nogle mener, at hun bør gøre det. Hun vil leve og løbe som den kvinde, hun er.

Køn, Gyldendal, De store fagbøger, Helle Hinge og Jesper Væring Nissen, 2020

1. Verdenskrig, Alinea, Sort fagklub, Søren Hemmingsen, 2019

teksten beregnet til sikre læsere, som forlaget også selv påpeger. Der er klart mange anvendelsesmuligheder af materialet afhængig af, hvilket klassetrin det benyttes på. På mellemtrinnet kan det benyttes som selvstændig frilæsning og til emnearbejde af de mest sikre læsere. I udskolingen kan der arbejdes mere med opgaverne til bøgerne fx i et fagligt læsekursus eller projektopgave.

Forlaget har ændret i opgaverne fra de ældste udgivelser til de nyeste. Dette skal man være opmærksom på i sit valg af titler. De ældste er på 14 sider, mens de nyere kun har 3 - begge efterfulgt af facitliste. De ældre opgaver er omfattende med en før, mens og efter læsning opdeling. Før er "kend din fagbog" og opgaver til baggrundsviden, mens er opfølgning på forståelsen fra fx tip en tekst og gæt et ord, og efter er fakta- og årsag-følge-spørgsmål (læseforståelse) samt udarbejdelse af ordkendskabskort og mindmap (læseforståelsesstrategier).

Opgaverne til de nyere udgivelser er grafisk mere tiltalende, men stadig sat op i en "før, mens og efter"-struktur. Eleverne

præsenteres i før for to typer spørgsmål - grund og fakta, i mens laver de noter til spørgsmålene, og i efter tjekkes, om spørgsmålene er besvaret. På denne måde kender eleverne spørgsmålene og ved, hvad de skal fokusere på under læsning, og de arbejder med noter og nøgleord.

Hvis man i udskolingen ønsker at arbejde med faglig læsning har De store fagbøger klart en masse muligheder, men de kan også sagtens benyttes af den enkelte elev til lystlæsning eller selvstændig frilæsning.

Indsigt og formidling

Denne artikel har haft fokus på at give indblik i fagbøger til mellemtrin og udskoling, samt overblik over de muligheder de forskellige bogserier rummer. Forlagene alsidige indfaldsvinkler gør bøgernes anvendelsesmuligheder mangfoldige - med noget for enhver smag og til ethvert formål. Det er skønt, at forlagene på hver deres måde gør sig tanker om og umage med at skrive fagbøger, der passer til eleverne både i emner, layout og progression i sværhedsgrad. I opgaverne er der fra

forlagene enighed om, at det er vigtigt at arbejde med læseforståelse og en tre-delning af læseprocessen i før, under og efter læsning. Lad os fortsat opmuntre til selvstændig læsning og læseglæde hos eleverne gennem indsigt og formidling.

fagbog.gyldendal.dk

Gyldendal har også en del af siden som kræver abonnement. Med et abonnement er det muligt at læse forlagets bogserier digitalt samt at benytte de online opgaver, der findes i tre differentierede niveauer til både De små og De store fagbøger. Desuden er der på siden adgang til online læsekurser, hvor Læsekursus 1 henvender sig til 1.-2. klasse og Læsekursus 5 er målrettet de ældste elever.

frilaesning.dk

Gyldendal har også en anden side der kræver abonnement. Eleverne får mulighed for at læse faglitteratur online samt lave quiz og opgaver til teksterne. Som lærer er det også muligt at finde kurser til faglig læsning og skrivning samt opgaver til faglitteratur, hvis man vil arbejde med bl.a. boganmeldelser, fagord og notatteknik.

Indkaldelse til Lokalfdelingens generalforsamling 2021 ... med mulighed for at besøge Sorø kunstmuseum Onsdag den 14. april 2021

Sted: Sorø Kunstmuseum, Storgade 9, 4180 Sorø
Tid: kl. 16 besøg museet, kl.17-18.30 ordinær generalforsamling,

Dagsorden ifølge vedtægterne:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Kassereren forelægger det reviderede regnskab
4. Fremlæggelse af budgetforslag
5. Indkomne forslag
 - a. Bestyrelsen anbefaler nedlæggelse af lokalfdelingen p.gr af økonomien. Der indkaldes til ekstra ordinær generalforsamling.
6. Valg
 - a. Valg af formand
 - b. 2 lokalfdelings medlemmer (Kaja og Janne er på valg. Begge er villige til genvalg.)
 - c. 1-3 suppleanter
 - d. 2 revisorer
 - e. 1 revisorsuppleant
7. Eventuelt

Under generalforsamlingen er foreningen vært ved lidt "Vælg selv tapas" i cafeen.

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen under dagsordenens punkt 5, mailles til formanden Mette Vibæk, mail: met0303@skolen.nu senest 14 dage før generalforsamlingen.

Såfremt der ikke kommer forslag til punkt 5, vil denne dagsorden være den gældende.

Tilmelding senest den 1. april til mail: met0303@skolen.nu

Der indkaldes hermed til generalforsamling torsdag den 15. april 2021 klokken 17.00

Sted: Hos Anders Toft Høj, Bredgade 121, 9700 Brønderslev

Dagsorden:

- 1.a Valg af dirigent og 1.b Valg af stemmetællere.
2. Formandens beretning.
3. Kassereren forelægger det reviderede regnskab.
4. Indkomne forslag.
5. Fremlæggelse af budgetforslag og fastsættelse af kontingent.
6. Valg.

På den ordinære generalforsamling vælges hvert andet år (år med lige endetal):

 - a) en formand

På den ordinære generalforsamling vælges hvert år:

 - b) to lokalkredsbestyrelsesmedlemmer
 - c) en suppleant
 - d) en revisor
 - e) en revisorsuppleant
7. Eventuelt.

OBS! Du kan tilmelde dig spisning efter generalforsamlingen.

Tilmelding til generalforsamlingen og spisning senest den 1. april til Anders Toft Høj på: ande0679@mitskole.net

HUSK at tilmelde dig vores Facebook-gruppe: <https://www.facebook.com/groups/761593230915610>

På bestyrelsens vegne

Anders Toft Høj
Lissa Simonsen (på valg)

Morten Bjerregaard Laustsen
Marianne Thisted Henriksen (på valg)

Terkel Jessen Jessen
Kirstine T. Pedersen (suppleant)

Den bog ville jeg ALDRIG selv vælge

Af Charlotte Flaskager, skolebibliotekar og PLC-vejleder, Lille Næstved Skole

For knap to år siden læste jeg en meget interessant artikel i "Børn og Bøger," som fik betydning for mit arbejde på PLC. Artiklen handlede om børns møde med litteratur, og om hvordan PLC's rolle er uhyre vigtig i den forbindelse. Det var lige vand på min mølle.

Til daglig er jeg skolebibliotekar, og mit arbejde består bl.a. i at vejlede børn i valg af bøger. Jeg går meget op i, at børnene får det, de gerne vil have, og de ved, at jeg hellere end gerne køber bøger hjem til biblioteket, som de ønsker at læse. Sagt med andre ord; de får (stort set), hvad de peger på!

Det er der en grund til. Eller to. For det første ved vi alle, at læselysten er vigtig for læring generelt, og vi ved, at denne læselyst daler med alderen. Kommer en elev derfor med et bogønske, tøver jeg aldrig med at købe bogen hjem. For det andet kan andre elever forhåbentlig blive inspireret af kammeraters bogønsker. Det sker i hvert fald ofte.

MEN denne artikel¹ af Martin Blok Johansen vendte mit arbejde på hovedet. Han skrev nemlig, at det er vigtigt at give børn noget, som de ikke spørger efter. Når børn får noget, som de ikke umiddelbart har efterspurgt, så sker der nemlig noget hos dem. Dannelse. I den klassiske hjemme-ude-hjem-model er det ude, at dannelsen sker. Det er mødet med alt det nye og uforudsigelige, der udvikler og danner barnet. Og det blev jeg så optaget af. Denne dannelse, som jeg synes er uhyre vigtig, mener jeg, at vi skolebibliotekarer i den grad kan og bør medvirke til ved at tilbyde vidt forskellige bøger.

¹Børn og Bøger nr. 2-2019, "Dannelse i det fysiske PLC" af Martin Blok Johansen

Muligheden for at møde noget helt andet

Min nye viden betød, at jeg nu ikke længere kun skulle give børnene bøger, som de gerne vil have, og som jeg vidste, de kunne tænke sig at læse. Jeg skulle tænke omvendt og dermed give dem bøger, som de ikke selv ville tage ned af hylden. Jeg fik en ide om at afprøve et koncept ud fra overskriften: "Den bog ville jeg ALDRIG selv vælge." Jeg samlede 6.d på læsetrappen til intro om opgaven. Her fortalte jeg dem kort om, hvordan de i dag frit kan vælge, hvad de gerne vil læse, og hvilke film de gerne vil se. Alt er tilgængeligt døgnet rundt. Jeg fortalte dem også, at de sikkert ofte oplever, at de efter at have set en film, får en ide til at se en anden film, som de sikkert vil kunne lide, nu hvor de lige har set en, der minder om denne. Det kunne de godt nikke genkendende til.

Vi snakkede om, hvilke bøger de normalt går efter, og så sagde jeg til dem, at de nu skulle gå på jagt efter noget, som de aldrig selv ville vælge. Jeg forklarede dem, at jeg gerne ville

Hos Charlotte Flaskager får børnene (stort set) hvad de peger på. For læselystens skyld!

give dem muligheden for at opleve litteratur, som de normalt ville gå en stor bue udenom. For det kunne jo være, at de ville opleve noget, som rent faktisk gav dem noget! Det kunne jo være, at de kunne lære noget nyt om verden, at de i mødet med den ukendte litteratur ville lære noget nyt om deres eget liv. Jeg ville med dette projekt give dem muligheden for at møde noget helt andet og muligheden for at kunne tage en pause fra det kendte og trygge – for en kort bemærkning.

Indrømmet! Det tog noget tid, før eleverne helt forstod meningen med projektet, og eftersom det var et projekt, som jeg gerne ville se effekten af, havde jeg lavet et par ark med spørgsmål. Jeg kunne så bagefter se på, hvordan eleverne havde oplevet det med at skulle bevæge sig ud på ukendt land.

Kigge ind i et nyt univers

Drengene især havde faktisk vanskeligt ved at skulle tage en bog ned af hylden, som de aldrig selv ville vælge,

og jeg vejledte så godt jeg kunne. Det endte med, at flere af drengene tog en decideret pigebog, for den ville de jo aldrig læse frivilligt. Der var også eksempler på, at en del piger snuppede fodboldbøger, og så var der nogle, der tog en fantasyroman, fordi de normalt syntes, at det univers ikke var noget for dem.

Efter nogle uger samlede jeg op på deres læsning, og det blev en god snak. Forventeligt nok mente en del drenge, at

deres møde med fx pigebøger ikke havde givet dem mod på at læse mere om dette univers, ej heller dem, der havde læst om heste. Men det gode ved snakken var, at drengene sagde, at de havde mødt noget nyt, at de var kommet ind i en helt ukendt verden, og at de faktisk godt kunne forstå, hvorfor nogle piger kunne blive fanget af temaer som venindeproblemer og konflikter i ridestalden. Enkelte drenge havde læst noget, som de godt kunne finde på at læse noget om igen, men hovedparten af drengene var mest indstillet på at fortsætte med at læse bøger efter eget valg og interesse. Og nogle drenge var fortsat helst helt fri for at læse.

Efter projektet om at læse noget, man aldrig selv ville vælge, så er jeg blevet mere opmærksom på, at den dannelse, der foregår, når eleverne oplever noget nyt og ukendt er så vigtig. Det er selvfølgelig også supergodt, at eleverne læser noget, de elsker at læse om, og det kan i den grad også lære dem meget og udvide deres horisont. Ingen tvivl om det. Når jeg er blevet så optaget af elevernes møde med det ukendte, er det - udover dannelsesaspektet - også fordi, min rolle som skolebibliotekar er vigtig. Jeg skal sørge for, at vi har en bogbestand, der er alsidig og tidssvarende.

Jeg skal vide noget om genrer, forfattere, nye bøger m.m. Og heldigvis er jeg på en skole, hvor dette bliver prioriteret. Alle vores seks afdelinger har hver især et velfungerende skolebibliotek og en veludstyret materialesamling. Det er jeg så glad for og taknemmelig over. Netop i denne tid, hvor skolebiblioteket som rum er truet på livet og har været det siden bekendtgørelsens indtræden i 2014, er det vigtigere end nogensinde, at vi kæmper for, at børnene fortsat kan få gode læseoplevelser. Også i bøger, de aldrig selv ville vælge.

Lille Næstved Skole er en folkeskole med 6 afdelinger og i alt ca. 1900 elever. Charlotte Flaskager er tilknyttet afd. Herlufsholmvej og desuden koordinator for alle matrikler, hvad angår skolebibliotekerne og materialer generelt set.

Når krisen bliver en gris

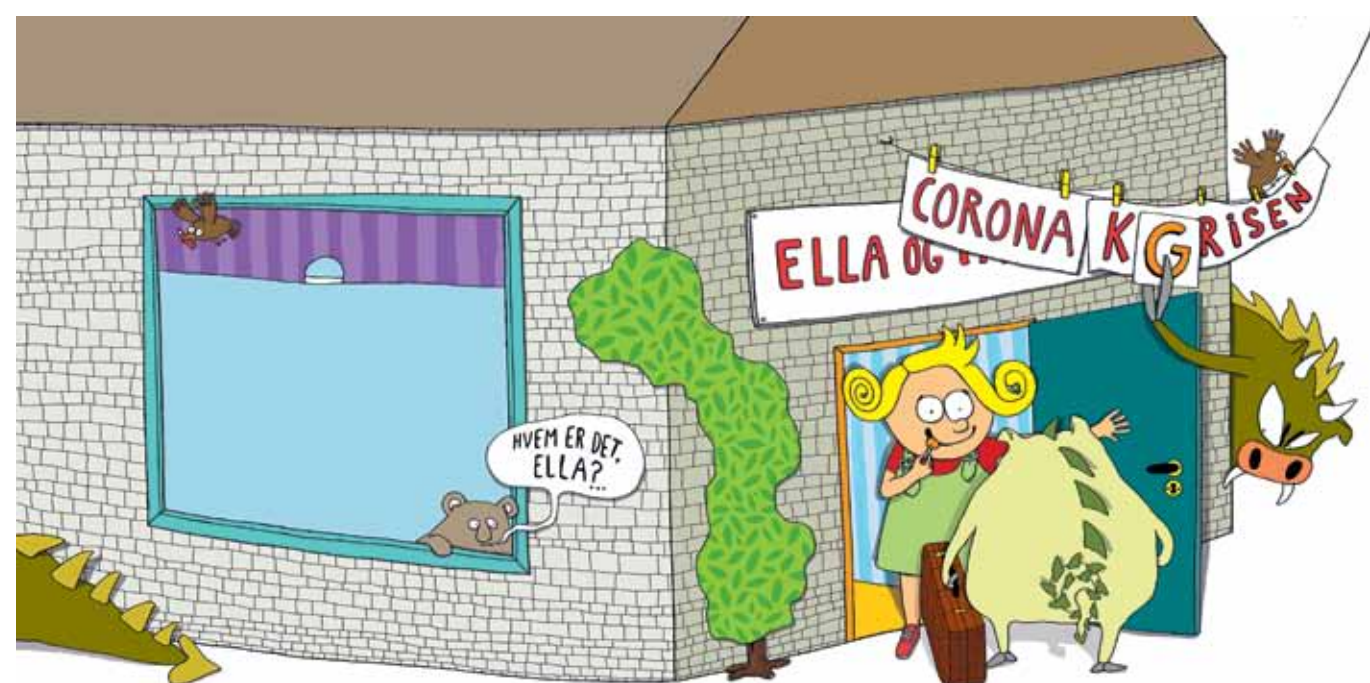
Af Eva Øland, lærer og plc-vejleder på Kragelundskolen

Ella og CoronaGrisen er en topaktuel samtalebog som foregår lige efter sommerferien 2020. Her kan både børn og voksne genkende sig selv i alle mulige dagligdags situationer ved håndvasken og i frygten midt i Coronakrisen. Dét som i børnehøjde bliver til CoronaGrisen.

Bogen handler om Ella, som vi møder lige inden hun skal til at sove. Altså lige der hvor det tipper for mange børn. Ella er bange for at komme i skole dagen efter, for hun har fået skæld ud af sin lærer, fordi hun nøs Sigurd lige ind i hovedet.

Far og Ella finder sammen gode ting, der er sket i løbet af dagen, så Ella nemmere

kan falde i søvn. Næste dag i skolen ser Ella sin fætter Elliot, som er den eneste Ella har leget med hele sommeren. Han vil ikke være i skolen og i frikvarteret gemmer han sig for den kæmpestore CoronaGris. Illustrationerne viser Elliots gris, som en farlig gris med hugtænder, horn og lange fangarme. Resten af bogen handler om hvordan Elliot slipper af med sin frygt for CoronaGrisen.

Bogens styrke er at der sker en udvikling med Elliot, som de mindste børn kan spejle sig i, ligesom man får oplevelsen af at frygt kan overvindes og gå over, som da Ella og Elliot laver en bekymringskasse til Elliot. Også de herlige og humoristiske illustrationer af Louise Thrane Jensen er helt klart en af styrkerne. Ella og Elliot bliver fremstillet med fuld fart på og billederne af coronagrisene taler vist for sig selv!

Samtidig er det bare godt at læse om noget, der foregår lige midt i den mærkelige tid, vi er en del af. Det betyder at børnene kan genkende en masse situationer, blandt andet ved vaskestationerne, og det samme gælder vi lærere, der måske er kommet til at skælde ud over et nys.

Ella og CoronaGrisen er tænkt som en samtalebog til de mindste, men kan sagtens bruges til 0.-2. klasse. Med afsæt i bogen kan man få en god snak og børnene kan opleve at andre også er trætte af og bange for Coronapandemien - og at det kan hjælpe at tale sammen om det. Voksne får også tips og tricks til at tackle børn, som er bange - for Corona eller andre ting.

Der er nogle opslag, som ikke er en del af historien. På et af dem viser tegningerne hvordan den samme situation kan give forskellige tanker. Et eksempel kunne være: Mor er forsinket. Den positive tanke er tegnet med den glade gris: "Måske er hun kørt til bageren for at købe en lækker kage", mens den negative tanke er "Åh nej, hvad hvis hun har glemt mig" tegnet med den farlige gris.

På et andet opslag er overskriften "Alle er bange for noget", hvor der lægges op til en snak om, hvad man er bange for og hvor meget. På et andet opslag skal man prøve at gøre som Ella og jage det farlige væk ved hjælp af nogle spørgsmål. Et af spørgsmålene lyder "Hvis der ikke sker noget dårligt, hvad kunne der så ske i stedet for? Det er oplæg til snak, som kan bruges både hjemme og i skolen.

I forbindelse med denne anmeldelse har jeg haft en e-bogsudgave af *Ella og CoronaGrisen*, som jeg har læst for 1. klasse, når vi har haft onlinemøde med delt skærm, så de også kunne følge med i de sjove tegninger. En elev fra 1. klasse

spurgte om hvorfor der var 2 grise, hvilket gav anledning til at snakke om at vi ikke er de samme mennesker og derfor ser forskelligt på tingene.

Børnene i 1. klasse har haft deres egne coronagrise at være bange for. En var bange for at hans bedstefar ville få Corona, fordi han havde dårligt hjerte. En anden var bange for aldrig at komme i skole igen og der var mange af børnene, som "bare" var bange for at blive smittet. Vigtigst af alt er også budskabet om at det at være bange og have dårlige tanker kan gå over. Ella er for eksempel også bange for at koralerne vil uddø, men det er hun ikke mere, da bogen slutter. Ella har nemlig lavet en bekymringskasse.

En af AKT lærerne på skolen synes også at rådene er gode og mener de kan bruges i andre situationer, hvor eleverne er utrygge og bange, da det at der kommer både ord og billeder på frygten og at man kan tale sammen om den, gør at frygten måske ikke er så stor alligevel.

Ella og CoronaGrisen kan varmt anbefales herfra både til PLC, AKT og de små derhjemme.

Ella og corona-grisen
Tekst: Anne Kathrine B. Nielsen & Morten Berthelsen
Illustrationer: Louise Thrane Jensen
44 sider
Caretoons ApS 2020

Nye bøger og undervisningsmateriale på vej

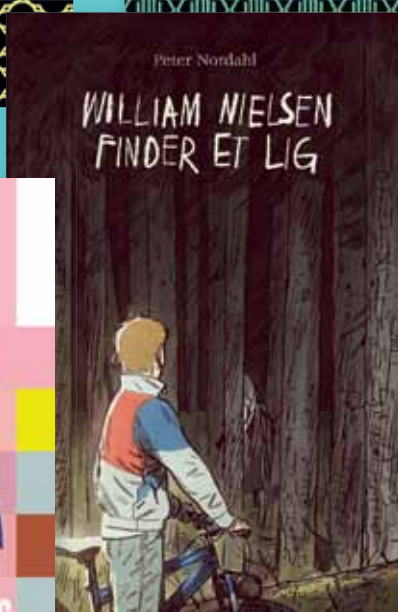
Glæd jer til YA-bøger, der åbner for nye indsigter og andre måder at vokse op eller leve på

Du kan finde materialet på gad.dk/boerneboeger

Mød os på Danmarks Læringsfestival – book møde eller chat

Bestselleren HOVEDBRUD af Vincent Hendricks og Johan Olsen kan også fremadrettet bruges i undervisningen med det nye undervisningsmateriale.

Laura Eidness Bregenhøjs ungdomsroman **DE TOG VORES HUS** om ungdomshuset, aktivisme og fællesskab og Louise Roholtes nye serie **True Stories** om **MILLE** og **KASPER** – der er blevet til i samarbejde med virkelighedens **Kasper** og **Mille**. Et samarbejde der er formidlet af **Ungdommens Røde Kors**.